

DE S.O.R. IN DE STATISTIEK

door C.B. Tilanus*

Tweede helft 1981 heb ik een telefonische enquête gehouden onder de SOR-leden. Aanleiding was het zilveren jubileum van de SOR. Op 21-22 april 1983 wordt het 25-jarig bestaan van de SOR gevierd met een symposium over kwantitatieve methoden in het management. Als document daarbij zal een Aula-paperback verschijnen onder dezelfde naam, en de SOR-leden werd gevraagd of ze bereid waren een tweetal praktijkgevallen beknopt op te schrijven: een mislukking en een succes met een analyse van de redenen waarom. Over het zilveren jubileum zult u later meer horen.

Drie-en-een-half jaar eerder, begin 1978, had ik ook een telefonische enquête onder de SOR-leden gehouden, waarvan verslag gedaan is in [1, 2]. Aanleiding was toen het werven van sponsors voor het EURO III-congres.

(Gelukkig) is er in de drie-en-een-half jaar tussen begin 1978 en eind 1981 niet veel veranderd bij de SOR. De nieuwe enquête is echter uitgebreider. Behalve over personalia, wensen, en bereidheid om activiteiten te ontplooiën voor het *European Journal of Operational Research* en het *VvS-bulletin*, zijn er vragen gesteld over de werkzaamheden en meer in het bijzonder computergebruik. De resultaten van de nieuwe enquête zijn verwerkt in de hiernavolgende tabellen.

De tabellen spreken voor zich; het (persoonlijk) commentaar doet er nog een schepje bovenop; maar de belangrijkste resultaten worden eerst nog op een rijtje gezet.

Alvorens daartoe over te gaan wil ik u, lezer, indien u SOR-lid bent, danken voor de welwillendheid waarmee u, evenals alle andere SOR-leden, de vragen hebt beantwoord. Ik hoop dat het feitenmateriaal omtrent de SOR dat door onze samenwerking tot stand is gekomen zal kunnen dienen ter bevordering van de operationele research in Nederland.

*Technische Hogeschool Eindhoven, Afdeling der Bedrijfskunde, Postbus 513, 5600 MB Eindhoven

Tabel 1 geeft om te beginnen het verloop van het SOR-ledental sinds de oprichting in 1958. Het blijkt dat de groei er sinds 1974 uit is. Maar er is nog nooit veel aan ledenwerving gedaan. Moet de SOR daar nu toe overgaan?

Tabel 2 geeft de aantallen geënquêteerden in beide enquêtes en een eerste resultaat: de SOR heeft maar 2% vrouwelijke leden - wat wel saai genoemd mag worden.

Tabel 3 geeft leeftijd en opleiding van de SOR-leden. Het gemiddelde SOR-lid is 40.6 jaar, academicus en met name wiskundige. De SOR heeft een waterhoofd van geleerdheid doordat de sub-universitaire opleidingen en examens in de OR al vijftientig jaar in de couveuse liggen.

Tabel 4 toont dat de SOR in 172 bedrijven vertegenwoordigd is, in 113 waarvan slechts met één lid. Hoewel de SOR liever meer leden zou hebben, mag toch gehoopt worden dat de eenmansvertegenwoordigingen in de bedrijven een uitstralingseffect hebben.

Tabel 5 zet de bedrijven/organisaties met de meeste SOR-leden op een rijtje. Bij het klassement van de eerste zestien zijn maar liefst acht universiteiten en hogescholen.

Tabel 6 bekijkt het andersom: wat zijn de grootste bedrijven en instellingen in Nederland en hoeveel SOR-leden treft men daar aan? Het verband tussen grootte van bedrijf/instelling en aantal SOR-leden is zwak.

Tabel 7 geeft aantallen SOR-leden naar economische sectoren. In de industrie werkt nog maar 21%, in de quataire sector 47%, waarvan bij het WO 29%, bij het HBO 4%. Samen dus bij het onderwijs een derde - dat valt mee. Van de 205 mensen die zich bereid verklaard hebben artikelen te beoordelen en boeken te bespreken werkt echter bijna de helft bij het WO.

Figuur 1 toont de geografische verdeling van de standplaats der SOR-leden. Het zwaartepunt van de verspreiding ligt aardig in de buurt van Utrecht.

Tabel 8 geeft een overzicht van soorten afdelingen, hun grootte en de functie waarin SOR-leden werkzaam zijn. Ook hier een mogelijk uitstralings-effect: er zijn drie keer zoveel afdelingshoofden onder de SOR-leden als volgens het toeval verwacht mocht worden.

Tabel 9 geeft een uitputtende lijst van elf categorieën bezigheden en tijdspercentages daaraan besteed. 94 SOR-leden doen vrijwel niets aan OR en 21 doen vrijwel niets anders dan informatiesystemen bouwen. Laat de SOR

ook deze belangstellende leden in ere houden.

Tabel 10 geeft een niet-uitputtende lijst van OR-technieken die aan de orde komen bij praktijk, onderwijs en onderzoek. Het lijkt, om het voorzichtig te zeggen, of het gebruik van diverse technieken in de praktijk niet geheel overeenstemt met de aandacht die daaraan in onderwijs en onderzoek wordt besteed.

Tabel 11 vermeldt demerken van de door SOR-leden gebruikte computers. Komt het gebruik door SOR-leden overeen met de marktaandelen van de diverse merken?

Tabel 12 vermeldt van de tientallen gebruikte software-pakketten de meestgenoemde. SPSS en MPSX spannen de kroon.

Tabel 13 vermeldt de gebruikte computertalen. Verbazend veel Fortran, Algol, Basic, Pascal; weinig Cobol, PL/1, Lisp.

Tabel 14 ten slotte, geeft een statistisch overzicht van de vragen en wensen die ten aanzien van de SOR geuit zijn. Deze worden in ander verband door het SOR-bestuur ook individueel bestudeerd. Verbazend veel SOR-leden bedrijven geen OR of hebben geen tijd naar de bijeenkomsten te gaan. Hopelijk blijven zij lid.

Literatuur

- [1] C.B. Tilanus, "De S.O.R. statistisch bezien", *VvS-bulletin* 11 (1978), nr. 6 (juni), pp. 8-15.
- [2] C.B. Tilanus, "Snapshot of the Dutch O.R. Society", *European Journal of Operational Research* 3 (1979), pp. 1-5.

Tabel 1. SOR-ledenbestand

jaar	aantal SOR-leden	accres	evenementen
1958	132		
1959	138	6	
1960	155	17	
1961	189	34	
1962	203	14	
1963	243	40	
1964	256	13	
1965	277	21	
1966	282	5	
1967	292	10	
1968	316	24	10-jarig bestaan
1969	358	42	
1970	386	28	
1971	414	28	
1972	433	19	
1973	458	25	
1974	487	29	opheffen <i>Mededelingen Operationele Research</i>
1975	455	32	contributieverhoging met 30% van f 45 naar f 60
1976	460	5	
1977	467	7	
1978	536	69	werfactie buitengewone leden
1979	509	27	EURO III
1980	445	64	maatregelen van VvS-bestuur tegen buitengewone SOR-leden
1981	439	6	

Kommentaar. Een ledenwerfactie is gewenst, maar heeft alleen zin als meer mensen voor wie de OR minder centraal staat, voor weinig geld een buitengewoon SOR-lidmaatschap "erbij" kunnen nemen. De faciliteiten voor het buitengewoon SOR-lidmaatschap dienen dus te worden uitgebreid.

Tabel 2. SOR-leden in enquête

467	adressen op SOR-lijst begin 1978
*/. 153	opzeggingen 1978-1981
+ 111	aanmeldingen 1978-1981
425	adressen op SOR-lijst medio 1981
*/. 47	bedrijfslidmaatschappen, niet op naam van een persoon gesteld
*/. 8	buitenlandse adressen
*/. 7	niet telefonisch bereikt
363	telefonisch geënquêteerd

Kommentaar. Ieder die telefonisch bereikt werd, heeft welwillend de vragen beantwoord, waardoor een zeer hoge respons bereikt werd. De SOR is haar leden hiervoor dank verschuldigd. Het valt op dat er in drie jaar tijds veel verloop is geweest, meer dan 10 procent per jaar. Verder valt te vermelden dat van 363 leden er slechts 6 vrouwen zijn, dat is nog geen 2 procent.

Tabel 3. Leeftijd en opleiding van SOR-leden (aantallen)

oplei- ding leeftijd	drs. econo- metrie	drs. wis- kunde	ir. wis- kunde	ir. anders	drs. anders	geen academ. diploma	totaal
20-24		1	1			1	3
25-29	16	6	19	4	1	2	48
30-34	20	15	16	6	2	5	64
35-39	18	14	14	12	7	13	78
40-44	14	14	12	10	3	6	59
45-49	5	5	5	6	7	8	36
50-54	3	7		9	4	7	30
55-59	1	3		9	7	7	27
60-64	1	1		4	2	3	11
≥ 65		1		1	4	1	7
totaal	78	67	67	61	37	53	363

De categorieën dr. en prof. zijn ingedeeld bij drs. dan wel ir.

Kommentaar

De gemiddelde leeftijd van de SOR-leden is 40.6 jaar. Bij de vorige enquête, drie-en-een-half jaar geleden, was die 40.0 jaar. Men kan dus niet stellen dat de SOR snel aan het vergrijzen is, maar wel dat de SOR weinig jonge leden heeft. Wellicht kan het bestuur eens speciale aandacht besteden aan het werven van jonge leden.

Het opleidingsniveau van de SOR-leden ligt zeer hoog; te hoog, zou ik zeggen. 85% heeft een academische titel; bij 93% van hen die jonger zijn dan 35 jaar is dat het geval. Bovendien ligt het zwaartepunt eenzijdig bij de wiskunde en econometrie. 58% van de SOR-leden is wiskundige of econometrist; bij 82% van hen die jonger zijn dan 35 jaar is dat het geval. De SOR mag de thuisclub zijn van de wiskundigen en econometristen, maar als de andere disciplines hier uitsterven gaat het oorspronkelijke interdisciplinaire karakter van de probleemgerichte OR-aanpak wel verloren. Bovendien is nooit vastgesteld dat de OR van hoog academisch niveau dient te zijn. Volgens de oorspronkelijke OR-filosofie van management-problemen aanpakken in teamverband behoren ook minder hoog opgeleiden in de OR te worden betrokken. Mijns inziens heeft de SOR gefaald in het aantrekken van leden met HBO-opleidingen e.d. Het examen OR-analist heeft altijd als een vogelverschrikker gewerkt. Het examen OR-analist wordt sinds 1965 afgenomen; in totaal zijn er 27 mensen gediplomeerd, ofwel gemiddeld 1.5 per jaar. De SOR heeft zich al die jaren meer bezig gehouden met mensen af te stoten door gecompliceerde examenreglementen, dan met mensen aan te trekken door ervoor te zorgen dat er aantrekkelijke cursussen van de grond kwamen en dat diegenen die zich de grondslagen van de OR hebben eigen gemaakt, zoals die te vinden zijn in één goed leerboek (en niet meer en niet minder), hun goodwill voor de OR behouden doordat hun inspanningen beloond worden met een diploma.

Tabel 4. Bedrijven/organisaties naar aantallen SOR-leden

i	aantal bedrijven/organisaties met i SOR-leden
1	113
2	25
3	9
4	4
5	5
≥ 6	16 (zie volgende tabel)
	172

Kommentaar. Bij de enquête in 1978 waren méér SOR-leden (namelijk 372) vertegenwoordigd in minder bedrijven (namelijk 158). We mogen aannemen dat de SOR-leden in de 172 bedrijven/organisaties waar de SOR thans vertegenwoordigd is een zeker uitstralingseffect hebben.

Tabel 5. Grootste concentraties SOR-leden

<u>bedrijf/organisatie</u>	<u>aantal SOR-leden</u>
1. Philips	17
2. Erasmus Universiteit Rotterdam	16
3. Technische Hogeschool Eindhoven	16
4. Technische Hogeschool Twente	15
5. Rijksuniversiteit Groningen	14
6. Katholieke Hogeschool Tilburg	12
7. Shell	10
8. TNO	10
9. Universiteit van Amsterdam	10
10. Ministerie van Defensie	9
11. Nederlandse Spoorwegen	9
12. Technische Hogeschool Delft	8
13. Vrije Universiteit Amsterdam	8
14. Hoogovens	7
15. RABO-bank	7
16. ABN-bank	6

Kommentaar. Van de 16 grootste concentraties SOR-leden worden er 8 aangetroffen bij instellingen voor wetenschappelijk onderwijs. Mogen deze "haarden" van OR warmte uitstralen in de maatschappij.

Tabel 6. Nederlandse top-clubs en hun SOR-leden

a) <i>bedrijven</i>	<i>omzet 1980*</i>	<i>aantal SOR-leden</i>
1. Koninklijke/Shell Groep	184.4	10
2. Unilever	51.5	5
3. Philips	36.5	17
4. Gasunie	19.0	2
5. DSM	14.9	3
6. Estel	14.0	7
7. AKZO	12.5	5
8. NAM	10.5	0
9. SHV	10.1	0
10. V&D	8.4	2
11. PTT	8.2	5
12. Nationale Nederlanden	8.0	1
13. Esso Nederland	5.7	0
14. AHOLD	4.9	1
15. NS	4.3	9
16. Chevron Nederland	4.1	0
b) <i>banken</i>	<i>balanstotaal 1980*</i>	<i>aantal SOR-leden</i>
1. ABN	108.7	6
2. RABO	97.6	7
3. AMRO	94.3	3
4. NMB	47.9	3
5. WUH	16.7	0
c) <i>universiteiten/hogescholen</i>	<i>aantal studenten**</i>	<i>aantal SOR-leden</i>
RUU	21.6	4
UvA	21.2	10
RUG	15.8	14
RUL	15.6	5
KUN	13.8	3
VUA	11.7	8
THD	10.9	11
EUR	8.6	16
LHW	5.9	2
KHT	4.8	12
THE	4.6	16
THT	3.0	15
RUM	0.7	0

* Bedragen in miljarden guldens. Bron: NRC-Handelsblad, 10 november 1981.

** Duizendtallen. Ingeschreven studenten WO per 1 december 1981 volgens het CBS.

Kommentaar. De top-clubs in Nederland wat betreft omzet, studentenaantallen, e.d. zijn niet de top-clubs voor de SOR. Als we rekening houden met hun grootte, dan zijn de volgende organisaties uitschieters op OR-gebied: Philips, Nederlandse Spoorwegen, RABO-bank, Erasmus Universiteit Rotterdam, Technische Hogeschool Eindhoven en Technische Hogeschool Twente.

Tabel 7. Aantallen SOR-leden naar economische sectoren

sector van de economie	aantal SOR-leden hierin werkzaam	waarvan bereid artike- len te beoordelen en boeken te bespreken
1. Primaire sector:	2 = 0%	
landbouw, delfstofwinning	2	0
2. Secundaire sector:	86 = 21%	
industrie		
2a) proces-industrie	57	11
2b) assemblage-industrie	29	13
3. Tertiaire sector:	126 = 31%	
diensten		
3a) handel, transport, e.d.	45	15
3b) banken, verzekeringen	30	14
3c) adviesbureaus	51	24
4. Quartaire sector:	192 = 47%	
overheid en semi-overheid		
4a) centrale overheid	16	5
4b) lagere overheden	11	3
4c) onderzoeksinstellingen	32	19
4d) HBO	17	5
4e) WO	116	96
	406 = 100%	205

Bedrijfslidmaatschappen zijn 1x meegeteld.

Kommentaar. De traditionele industriële bedrijvigheid herbergt nog maar 21% van de SOR-leden. Bij WO en HBO samen werkt 33%. De overheid speelt ook in de SOR een steeds grotere rol. Van de mensen bij het WO is liefst 83% bereid als referee of reviewer van artikelen of boeken op te treden; van de anderen is 38% daartoe bereid.

Figuur 1. Standplaats SOR-leden naar provincies
(bedrijfslidmaatschappen 1 x geteld; in het buitenland 8).

Tabel 8. Afdelingen en functie waarin SOR-leden werkzaam zijn

a) <i>soort afdeling</i>	<i>aantal</i>	<i>procent</i>
Operations research, e.d.	149	41
Automatisering	69	19
Organisatie, efficiency	38	10
Planning, e.d.	38	10
Financieel-economisch	27	7
Marketing, marktonderzoek	6	2
Diversen	36	10
	363	100

b) <i>grootte van de afdeling</i>	<i>hoofd</i>	<i>medewerker</i>
1- 5	42	19
6-15	54	92
16-50	28	60
>50	18	50
	142	221

Kommentaar. Onverwacht veel SOR-leden werken in de automatiseringssfeer; weinig in de economische sfeer. De hoofden van afdelingen zijn in de SOR meer dan evenredig vertegenwoordigd. Als de SOR-leden een toevalstreking uit hun afdelingen geweest waren, dan had men onder hen ongeveer 50 afdelingshoofden mogen verwachten; in werkelijkheid zijn het er bijna drie keer zo veel. Wellicht heeft de SOR een uitstralingseffect, via de afdelingshoofden, op hun medewerkers.

Tabel 9. Aantal SOR-leden die de aangegeven percentages van hun werktijd besteden aan elf categorieën van werkzaamheden

categorie werkzaamheden	percentage van de werktijd						gemiddelde voor de 363 SOR-leden
	0	1-20	21-40	41-60	61-80	81-100	
<i>alles wat buiten de OR valt</i>							
1. niet-OR	147	38	31	33	20	94	39.5%
<i>indirecte OR</i>							
2. onderwijs in OR	258	38	38	22	5	2	9.7%
3. onderzoek in OR	267	38	34	18	3	3	8.6%
4. standaard-OR-software	331	23	3	3	1	2	2.2%
5. management van OR	298	32	17	9	4	3	5.6%
<i>uitvoerende OR</i>							
6. extern, korte termijn	326	21	7	5	2	2	3.0%
7. intern, korte termijn	300	31	9	10	5	8	6.6%
8. projectplanning	335	15	10	1	0	2	2.1%
9. planning > 1 jaar vooruit	295	28	17	13	3	7	7.1%
10. financ.-econ. planning	322	18	13	4	1	5	4.0%
11. informatiesystemen	274	30	24	10	4	21	11.4%

Toelichting

6. extern, korte termijn = in- en verkoop, marketing inclusief marktonderzoek, fysieke distributie, routeproblemen;
7. intern, korte termijn = goederenstroombeheersing, voorraadbeheersing en productiebesturing, logistiek management, volgordeproblemen;
8. projectplanning = planning en management van projecten op het gebied van onderhoud, innovatie, R & D, e.d.;
9. planning > 1 jaar vooruit = middellange- en lange-termijnplanning, strategische planning, personeelsplanning, locatieproblemen;
10. financieel-economische planning = budgettering, kosten-batenanalyse, investeringsanalyse, portfolio management;
11. informatiesystemen = ontwikkelen van bestuurlijke informatiesystemen, decision support systems.

Kommentaar. De laatste kolom geeft het gemiddelde percentage van hun werktijd aan dat de geënquêteerde SOR-leden aan de 11 onderscheiden categorieën van werkzaamheden besteden. Gemiddeld 40% van de werkzaamheden valt buiten de OR; van 94 SOR-leden vallen de werkzaamheden geheel of bijna geheel buiten de OR (volgens eigen zeggen - het werd aan de respondenten zelf overgelaten om te bepalen wat zij wel of niet tot de OR vonden behoren). Gemiddeld 26% van de werktijd wordt besteed aan de zogenaamde indirecte OR: onderwijs, onderzoek, software-ontwikkeling en management in de OR-sfeer. De uitvoerende OR, de OR zelf dus, beslaat gemiddeld 34% van de werktijd. De affiniteit van veel SOR-leden met de automatisering valt op: gemiddeld 14% van de werktijd besteden ze eraan; daarna volgen lange-termijnplanning en interne, korte-termijnplanning (beide 7%).

Tabel 10. "Welke OR-technieken komen aan de orde in uw praktijk, respectievelijk onderwijs, respectievelijk onderzoek?" (aantallen malen genoemd)

techniek	praktijk	onderwijs	onderzoek
speltheorie	0	5	4
control theory	0	0	3
stochastische processen	4	7	8
mathematische progr.	2	9	7
combinatorische progr.	1	10	11
dynamische progr.	9	16	11
Markov-progr.	6	9	8
niet-lineaire progr.	12	12	10
LP (MIP)	66	27	15
Multi-criteria decision making	7	0	4
wachttijden	15	15	8
productieplanning, MRP	4	4	4
voorraadmodellen	8	13	5
scheduling, routing	5	4	2
projectplanning, netwerken	17	10	3
heuristiek	26	5	1
simulatie	57	14	12
voorspeltechnieken	24	5	3
statistische methoden	58	9	5
regressie-analyse	14	2	0
kansrekening	4	4	2
factor-, clusteranalyse	6	0	1
kosten-batenanalyse	8	0	1
fuzzy sets	3	0	1

Kommentaar. Anders dan bij de vorige tabel, over de werkzaamheden, was bij deze tabel niet van te voren een uitputtende classificatie gemaakt. De SOR-leden konden naar believen OR-technieken noemen. Het lijkt of er aanzienlijke verschillen bestaan tussen de technieken waaraan in onderwijs en onderzoek aandacht wordt besteed, en die in de praktijk aan de orde komen. De meest genoemde technieken in de praktijk zijn in deze volgorde: LP (MIP), statistische methoden, simulatie, heuristiek en voorspeltechnieken; de meest genoemde technieken in het onderwijs zijn in deze volgorde: LP (MIP), dynamische programmering, wachttijden, simulatie en voorraadmodellen.

Tabel 11. "Welk merk computer gebruikt u (zelf of via een medewerker)?"

computermerk	aantal malen genoemd
IBM	99
DEC	74
CDC	63
Burroughs	19
Amdahl	15
ICL	11
Univac	10
HP	8
Honeywell-Bull	8
tien andere merken, ieder < 5	

Kommentaar. Of de "aandelen" in de OR van de verschillende computermerken overeenstemmen met hun huidige marktaandelen kan elders worden nagegaan. Mij verraste het veel voorkomen van DEC en CDC, en het weinig voorkomen van Univac en Honeywell-Bull.

Tabel 12. "Welke software-pakketten gebruikt u (zelf of via een medewerker)?"

software-pakket	aantal malen genoemd
SPSS	52
MPSX	26
APEX	21
NAG	12
GPSS	6
MPOS	6
LANDO	5
IMSL	5
tientallen andere pakketten	< 5

Kommentaar. De software-pakketten zijn moeilijk te classificeren omdat er veel "standaardpakketten" zijn die voor één bepaalde toepassing ontwikkeld zijn en slechts één of geen keer gebruikt zijn maar toch, voorzien van een fraaie naam, een papieren leven leiden. LP- en statistische pakketten fungeren het duidelijkst als standaard-software.

Tabel 13. "Welke computertaal(en) gebruikt u (zelf of via een medewerker)?"

computertaal	aantal malen genoemd
Fortran	144
Algol	57
Basic	49
Pascal	47
APL	42
Cobol	39
Simula	36
PL/1	19
Assembler (diverse)	8
RPG	6
C-taal	5
Mark IV	1
Lisp	1

Kommentaar. De "aandelen" in de OR van de verschillende computertalen zullen aanzienlijk verschillen van de "aandelen" in de totale "computertalenmarkt". Voor mij was verrassend het dominerende gebruik van Fortran, de snelle opkomst van Pascal en APL, en het geringe gebruik van PL/1 en Lisp.

Tabel 14. "Hebt u nog vragen of wensen ten aanzien van de SOR?"

<u>aantal</u>	<u>reactie</u>
90	neen
57	niet spontaan
45	zelf niet actief in OR
22	geen tijd om naar bijeenkomsten te gaan
31	positief over SOR
85	16 positief over lezingen
	33 meer aandacht voor bepaalde onderwerpen
	20 lezingen te theoretisch, moeilijk
	3 lezingen te praktisch, oppervlakkig
	13 andere kritiek op lezingen
25	6 kritiek op publikaties
	12 kritiek op SN
	7 lof voor KM
16	5 positief over werkgroepen
	11 wensen ten aanzien van werkgroepen
	5 wensen ten aanzien van opleidingen/examens
8	wensen ten aanzien van coördinatie met andere organisaties
5	SOR los van VvS
15	diversen

Kommentaar. De meeste mensen denken bij deze vraag aan het lezingenprogramma van de SOR. De reacties zouden wellicht anders geweest zijn als expliciet naar de VvS was gevraagd. Niet één opmerking over de hoogte van de contributie! De mensen realiseren zich vermoedelijk niet dat van de f100,- die zij aan contributie betalen, slechts f 18,- ten goede komt aan de SOR-activiteiten en f 52,- besteed wordt aan de drie VvS-publikaties, *VvS-bulletin* (f 15,-), *Kwantitatieve Methoden* (f 13,-), en *Statistica Neerlandica* (f 24,-). Individuele vragen en wensen van SOR-leden staan in een vertrouwelijk rapport en hebben de aandacht van het SOR-bestuur.